

HÄMEENKOSKEN PYHÄN LAURIN KIRKONRAUNIOIDEN KAIVAUSTEN TARKASTUS

Kertomus virkamatkasta 4.8.1998
Marianna Niukkanen

Kävin 4.8. tarkastusmatkalla Turun yliopiston arkeologian laitoksen suorittamilla Pyhän Laurin kirkonraunioiden kaivauksilla. Mukana oli piirtäjä Tapio Hirvonen, joka on laatinut yleiskartan raunioalueesta vuonna -95. Kirkonrauniolla on tehty Turun yliopiston johdolla kaivauksia myös vuosina -96 ja -97 (kaivauskertomukset MV:RHOA).

Tämänkesäiset kaivaukset olivat alkaneet 13.7. fil.yo. Tanja Ratilaisen johdolla; käyntimme aikaan menossa oli viimeinen kaivausviikko. Piirtäjänä oli fil.yo. Virva Lompolo ja kaivajina 10 hämeenkoskelaista koululaista. Kaivausalue oli avattu kirkon itäpuolelle, jossa on ollut maan päälle näkyvissä tapulinpohjaksi oletettua kiveystä. Esille oli kaivettu rakennuksen läntinen puolisko. Kivirakenne oli osoittautunut paljon oletettua jykevämmäksi. Suurista kivistä laastimuurattujen seinien paksuus oli toista metriä ja rakennuksen läntisen sivun pituus noin 8 metriä. Eteläpuoliskossa oli näkyvissä suuria laattamaisia kiviä ja tiilistä ladottua lattiaa. Jos kysymyksessä on keskiaikainen tapulinpohja, se on poikkeuksellisen jyhkeää tekoa.

Maaperä rakennuksen ulkopuolella oli harmahtavanruskeaa, saveksi vaihtuvaa rusko- maata, jossa ei ollut havaittavissa minkäänlaista stratigrafiaa. Rakennuksen sisäpuolella oli paksu tiilimurska- ja laastikerros.

Kaivauksissa oli löytynyt paljon eläin- ja ihmisluuta, mutta ehjiä hautauksia oli tutkimusalueella ilmeisesti vain yksi. Löytynyt pieni hevosenkenkäsolkki lienee ristiretki- tai keskiaikainen. Lisäksi oli löytynyt kaksi brakteaattia, ikkunalasiasia, nauvoja, kuonaantunutta tiiltä ym.

Esitimme Hirvosen kanssa näkemyksiämme siitä, miten raunio tulisi dokumentoida mm. leikkauspiirroksin. Esineiden konservointiin ja otettujen maa-, radiohiili-, laasti- ym. näytteiden sekä luiden analyysiin ei ole varattu erikseen rahaa; pyysin Ratilaista laatimaan kustannusarvion, joka voitaisiin esittää esim. Hämeenkosken seurakunnalle.

Raunioalueella olisi jatkossa mielenkiintoista kokeilla esim. maatutkaa tai magnetometriä, joilla olisi mahdollista havaita hautaukset, kiviaidat ja muut kivirakenteet, sillä maaperä ei näytä olevan luonnostaan kivinen. Vuonna 1994 aloitetuista liiallisen kasvillisuuden rai- vaustöistä huolimatta alue kasvoi korkeaa nokkosta ja ohdaketta, sillä vuosittaiset niitto- työt ovat jääneet tekemättä.

Kaivaukset on mielestäni hoidettu asiantuntemuksella ja jälki on siistiä ja huolellista. Kai- vausalue tullaan peittämään muovilla ja ohuella maakerroksella talveksi kunnes tutkimus- ten jatkosta on päätetty.

Helsingissä 6.8.1998,

Marianna Niukkanen